

نظارت همگانی بر حاکمیت در نهج البلاغه و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

فخرعلی مهدی قلی‌زاده* / صدرا علیپور**
رضا میرزایی*** / رحیم خاکپور****

چکیده

پژوهش حاضر، هدف مطالعه و دستیابی به چگونگی سیستم نظارتی مورد نظر اسلام و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در حوزه نظارت مردم بر حاکمیت با تأکید بر نظام فکری نهج‌البلاغه و مفاد قانون اساسی را پیگیری می‌کند. این پژوهش با هدف کاربردی و در سطح توصیفی - تحلیلی به روش مطالعه کتابخانه‌ای انجام می‌گردد. مطالعات نگارنده نشان داد منابع دینی بخصوص نهج‌البلاغه و همچنین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نظارت عمومی در نظام سیاسی اسلام را اجتناب‌ناپذیر دانسته و جایگاه ویژه‌ای برای آن قائل است و آن را برای حفظ نظام از آسیب‌ها به‌عنوان یک عامل سازنده و بازدارنده ضروری می‌دانند. و به این دلیل آشنایی و عمل مردم و مسئولین به بسترهای نظارت عمومی که معارف و آموزه‌های دینی و اصول قانون اساسی آن را از مصادیق مؤثر نظارت مطرح می‌کند جامعه را از انحرافات و آسیب‌ها مصون می‌سازد.

واژگان کلیدی

قرآن، نهج‌البلاغه، نظارت عمومی، تکلیف، قانون اساسی.

*. گروه علوم قرآن و حدیث، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران. f.mahdi.f313@gmail.com
**. گروه علوم قرآن و حدیث، واحد ماکو، دانشگاه آزاد اسلامی، ماکو، ایران. (نویسنده مسئول) dr.sadrilipour@gmail.com
***. گروه علوم قرآن و حدیث، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران. mirzaei1031@yahoo.com
****. استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه پیام نور مرکز مهاباد. rahim.khakupour@pnu.ac.ir
تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۵/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۴